

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.17.01.2023

**Pani
Aneta Kucharzyk
Starosta Jaworski**

Starostwo Powiatowe w Jaworze
ul. Wrocławska 26
59-400 Jawor

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/004 – „Funkcjonowanie systemu informatycznego Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK 2.0) oraz zarządzanie Funduszem Celowym CEPiK”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Jaworze ¹ , ul. Wrocławska 26, 59-400 Jawor.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aneta Kucharzyk, Starosta Jaworski od 20 listopada 2018 r. Upřednio stanowisko to zajmował Stanisław Laskowski, obecnie Wicestarosta Jaworski od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez starostów miast zadań w zakresie rejestracji pojazdów oraz wydawania praw jazdy z wykorzystaniem CEPiK ² oraz naliczanie i odprowadzanie opłat ewidencyjnych na rachunek Funduszu Celowego CEPiK ³ i przekazywanie sprawozdań z opłat ewidencyjnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w 2023 r. ⁴ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Waldemar Zimoch, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/96/2023 z dnia 30 maja 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1-2, 3-17)

¹ Dalej: Starostwo.

² Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

³ Państwowy fundusz celowy prowadzony na podstawie art. 80d ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, ze zm.). Dalej: Fundusz CEPiK.

⁴ 18 lipca 2023 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Starostwo Powiatowe w Jaworze w latach 2018-2023 (do 18 lipca) na ogół właściwie realizowało zadania w zakresie rejestracji pojazdów oraz wydawania praw jazdy z wykorzystaniem CEPiK, a także naliczania i odprowadzania opłat ewidencyjnych na rachunek Funduszu CEPiK i przekazywania sprawozdań z opłat ewidencyjnych.

W okresie objętym kontrolą, w szczególności Starostwo właściwie korzystało ze sprzętu przekazanego przez Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie⁷ do wykonywania zadań związanych z CEPiK. W przypadkach występowania błędów systemowych lub przerw w działaniu oprogramowania systemu CEPiK pracownicy Starostwa prawidłowo obsługiwali mieszkańców. Rzetelnie naliczono opłaty wynikające z wydawania praw jazdy oraz rejestracji pojazdów. W terminie wysyłano środki na rachunek bankowy Funduszu CEPiK oraz w terminie tworzono, a także wysyłano miesięczne sprawozdania z pobranych i przekazanych opłat ewidencyjnych.

W roku 2020 Starostwo nie przeprowadziło kontroli nadzorowanych stacji kontroli pojazdów.

Pracownicy Referatu Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów, tj. komórki organizacyjnej Starostwa odpowiedzialnej za rejestrację pojazdów oraz wydawanie praw jazdy, posiadali na dzień 18 lipca 2023 r. odpowiednie uprawnienia oraz przestrzegali przepisów dotyczących bezpieczeństwa informacji. Niemniej w latach 2018-2020 (do 13 października) czterech pracowników tej komórki organizacyjnej nie posiadało upoważnień do przetwarzania danych osobowych. Ponadto pracownicy ww. Referatu nie złożyli oświadczeń o zachowaniu poufności, co przewidywała obowiązująca w Starostwie Polityka Bezpieczeństwa Informacji i ochrony danych osobowych⁸. Nieprawidłowością było także nieprzewodzenie przez Starostwo wykazu systemów i kluczowych aplikacji, a także ewidencji osób mających dostęp do systemów informatycznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez starostów miast zadań w zakresie rejestracji pojazdów oraz wydawania praw jazdy z wykorzystaniem CEPiK oraz naliczanie i odprowadzanie opłat ewidencyjnych na rachunek Funduszu CEPiK i przekazywanie sprawozdań z opłat ewidencyjnych

Opis stanu faktycznego

1. Wchodzący w skład Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Starostwa⁹ Referat Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów¹⁰ dysponował dwiema salami operacyjnymi do obsługi interesantów. W pierwszej z nich znajdowało się pięć stanowisk pracy obsługujących system komputerowy CEPiK w zakresie dotyczącym rejestracji pojazdów. W drugiej sali znajdowały się kolejne dwa stanowiska, gdzie załatwiano

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: PWPW.

⁸ Obowiązująca w Starostwie od 30 maja 2018 r. Dalej: Polityka Bezpieczeństwa Informacji.

⁹ Zgodnie ze Schematem organizacyjnym Starostwa, stanowiącym załącznik nr 1 do Regulaminu organizacyjnego Starostwa (przyjętym Uchwałą nr 19/2019 Zarządu Powiatu w Jaworze z 11 kwietnia 2019 r.), Wydział Komunikacji i Drogownictwa podlegał bezpośrednio Wicestaroscie Jaworskiemu.

¹⁰ Dalej: Referat.

sprawy dotyczące uprawnień do kierowania pojazdami. Ósme stanowisko do łączności z systemem CEPiK zainstalowane było w pokoju Kierownika Referatu. Według stanu na 21 czerwca 2023 r. w posiadaniu Starostwa były następujące, będące własnością PWPW, urządzenia stanowiące wyposażenie powyższych stanowisk do obsługi systemu CEPiK: osiem monitorów, osiem komputerów, osiem drukarek, cztery skanery, jeden czytnik dowodów rejestracyjnych, osiem czytników kart dostępu. Pozostałe urządzenia informatyczne związane z funkcjonowaniem systemu CEPiK (serwer PWPW) znajdowały się w serwerowni, tj. w zamkniętym i klimatyzowanym pomieszczeniu, wydzielonym z sali operacyjnej do obsługi spraw związanych z rejestracją pojazdów i wyposażonym w gaśnicę do gaszenia sprzętu komputerowego.

Zestawy komputerowe do obsługi systemu CEPiK były wymieniane przez PWPW co cztery lata¹¹. Ostatnia taka wymiana miała miejsce w lutym 2022 r. Wybrane pozycje wymienianego sprzętu do obsługi systemu CEPiK Starostwo odkupiło od PWPW na własne potrzeby.

Dostarczona przez PWPW infrastruktura sprzętowa umożliwiała sprawną realizację zadań związanych z systemem CEPiK i była wykorzystywana wyłącznie w tym zakresie. Otrzymany przez Starostwo z PWPW sprzęt informatyczny działał prawidłowo, a jego usterki były na bieżąco usuwane.

(akta kontroli: tom I, str. 20-44, 51)

2. Kierownik Referatu wyjaśnił, że CEPiK w części dotyczącej Centralnej Ewidencji Pojazdów umożliwiał w codziennym użytkowaniu sprawną obsługę interesantów w zakresie rejestracji pojazdów, obsługa oprogramowania była z reguły prosta i czytelna, a wyszukiwanie danych przez pracownika Starostwa nie stanowiło większego problemu, co było podstawą do załatwienia spraw dotyczących rejestracji pojazdów przez petentów. W niektórych przypadkach zdarzały się utrudnienia, które uniemożliwiały szybkie i prawidłowe pokonanie występujących niekiedy błędów systemowych. Według Kierownika Referatu najczęściej występujące przy rejestracji pojazdów błędy lub problemy to:

- brak możliwości zapisania rejestracji (następuje błąd blokujący) w przypadku niezgodności danych o kolorze pojazdu. Rozwiązaniem jest zmiana koloru pojazdu. Ogranicza to zakres wyszukiwanych pojazdów na podstawie koloru w przypadku zapytań kierowanych przez organ jakim jest Policja;
- konieczność kilkakrotnego pobierania danych osobowych właścicieli pojazdów;
- brak możliwości przerejestrowania pojazdów mających krótki numer nadwozia, podwozia i VIN z powodu figurowania w dwóch różnych urzędach pojazdów o identycznych cechach. Wskazał, że dotyczy to również trudności w dokonywaniu jakichkolwiek zmian ewidencyjnych w odniesieniu do takich pojazdów. W takich przypadkach jedynym rozwiązaniem jest wysłanie prośby o rozdzielenie tychże pojazdów, przy czym oczekiwanie na rozwiązanie takiego problemu jest bardzo długie;
- przy przerejestrowaniu pojazdów z innego terenu (obce tablice rejestracyjne) oraz konieczności wydania przez Starostwo tablic czasowych, nie ma możliwości pozostawienia tablic rejestracyjnych o innym wyróżniku, gdyż zachodzi konieczność wymiany tablic na posiadające wyróżnik DJA;
- w przypadku dokonywania czynności zbycia/nabycia pojazdu, który został już wyrejestrowany, nie ma możliwości wpisania tego faktu na danym pojeździe. Informacja ta zostaje wpisana w zakładce „notatki”, co powoduje, iż nie jest widoczna w głównej bazie danych, a jest widoczna tylko w lokalnej bazie danych.

(akta kontroli: tom I, str. 45-50)

¹¹ Zestaw obejmował: komputer, monitor, myszkę, klawiaturę, drukarkę, czytnik kart, skaner.

3. CEPiK w części dotyczącej Centralnej Ewidencji Kierowców umożliwiał z reguły sprawną obsługę bieżącą interesantów. Według Kierownika Referatu jego pracownicy musieli jednak w trakcie wprowadzania lub modyfikowania danych kontrolować system, ponieważ występowały w nim problemy np. przy wymianie praw jazdy. Szczególną uwagę należało zwracać na:

- datę uzyskania i ważności poszczególnych kategorii prawa jazdy;
- uwzględnianie przez system wcześniej wpisanych orzeczeń lekarskich czy psychologicznych, które w niektórych przypadkach należało na nowo wpisać, co wydłużało czas pracy i obsługi interesanta;
- wskazywanie w zakładce „sprawdź ograniczenia” jedynie aktualnych zakazów sądowych dotyczących kierowania pojazdami, co w przypadku istnienia nieaktywnego zakazu (wpisanego przez inny urząd) uniemożliwiało skompletowanie całej dokumentacji dla danej osoby;
- niewskazywanie w zakładce „edycja” takich danych jak: drugie imię, miejsce urodzenia oraz informacji o zgonie danej osoby.

(akta kontroli: tom I, str. 45-50)

4. Starostwo nie opracowało i nie posiadało procedury w zakresie obsługi obywateli na wypadek braku dostępności do systemu CEPiK. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji stosowna informacja dla obywateli zamieszczana była na stronie internetowej Starostwa oraz w siedzibie Referatu. W jednostkowych sytuacjach braku dostępu do systemu CEPiK (w związku np. z awariami i innymi problemami związanymi z użytkowaniem tego systemu oraz sprzętu informatycznego) obsługa obywatela odbywała się poprzez przyjęcie przez pracownika Referatu stosownego wniosku i niezbędnych dokumentów oraz ustalenie sposobu kontaktu z wnioskodawcą w celu poinformowania o rozwiązaniu problemu lub ostatecznym załatwieniu sprawy.

Kierownik Referatu wyjaśnił, że przedłożoną przez obywatela sprawę, Starostwo powinno załatwić nie później niż w ciągu miesiąca, w związku z czym na czas braku dostępności systemu CEPiK przyjęto powyższe rozwiązanie.

Brak dostępu do systemu CEPiK uniemożliwiał pracownikowi obsługującemu sprawę rejestracji pojazdu jego weryfikację, tj. czy dowód rejestracyjny nie został zatrzymany przez Policję, czy ważne było badanie techniczne, czy pojazd nie był zajęty przez komornika lub urząd skarbowy, a także czy przedłożone dokumenty były zgodne z danymi w systemie CEPiK.

(akta kontroli: tom I, str. 43-44, 52-56)

5. Starostwo nie opracowało wewnętrznej procedury zgłaszania usterek, awarii, czy też problemów występujących w systemie informatycznym CEPiK. W sytuacji wyjaśniania i usuwania niezgodności danych w tym systemie najszybszą możliwością ich rozwiązania było zgłaszanie takich faktów drogą telefoniczną na infolinię CEPiK, poprzez wybranie określonego numeru telefonu oraz podanie w trakcie rozmowy numeru decydenta. W przypadku braku możliwości rozwiązania bieżącego problemu, sprawa była przekazywana dalej, tj. do Centralnego Ośrodka Informatyki. W odpowiedzi pracownik Starostwa był wyłącznie informowany o numerze danego zgłoszenia i przybliżonym czasie jego rozwiązania.

Do 13 marca 2019 r. pracownicy Referatu zgłaszający drogą telefoniczną problemy dotyczące działania systemu CEPiK odnotowywali ten fakt w założonym w Referacie i prowadzonym odręcznie zeszycie zgłoszeń. Po tej dacie zaniechano rejestrowania takich zgłoszeń.

Jak wyjaśnił Kierownik Referatu, zgłoszenia drogą telefoniczną stanowiły w okresie objętym kontrolą ok. 65% wszystkich rozwiązanych na bieżąco zgłoszeń o pojawiających się problemach w systemie CEPiK.

Zgłoszenie problemu związanego z funkcjonowaniem CEPiK możliwe było również drogą elektroniczną, poprzez aplikację E-Helpdesk. Po wpisaniu informacji dotyczących danego problemu pracownik Starostwa uzyskiwał kolejny numer zgłoszenia, jego status, priorytet oraz datę utworzenia. W odpowiedzi nie otrzymywał powiadomień e-mailowych czy sms o sposobie załatwienia zgłoszonej przez niego sprawy. Pozyskanie wiedzy o postępach w załatwianiu takiej sprawy możliwe było w wyniku samodzielnego monitorowania systemu CEPiK przez pracownika Referatu. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 12 czerwca 2023 r. liczba zgłoszeń wygenerowanych w ramach E-Helpdesk przez pracowników Starostwa wykazujących problemy z systemem CEPiK wyniosła: 111 przypadków w aplikacji SI Pojazd¹² oraz 26 przypadków w aplikacji SI Kierowca¹³. Najczęściej dokonywane przez Starostwo zgłoszenia dotyczyły braku reakcji systemu CEPiK na polecenie wydrukowania decyzji administracyjnej związanej z rejestracją pojazdu (w przypadku aplikacji SI Pojazd) oraz weryfikacji numeru PESEL (w przypadku aplikacji SI Kierowca). Wszystkie zgłoszone przez pracowników problemy zostały na dzień zakończenia kontroli NIK rozwiązane.

(akta kontroli: tom I str. 45-50, 198-291)

6. Zarządzeniem nr 60/2018 z 30 maja 2018 r. Starosta Jaworski wprowadził Politykę Bezpieczeństwa Informacji oraz Instrukcję Zarządzania Systemem Informatycznym¹⁴. W § 2 tego zarządzenia zobowiązano naczelników wydziałów Starostwa do zapoznania wszystkich podległych pracowników zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych z dokumentami o których mowa powyżej oraz do przestrzegania postanowień zawartych w tych dokumentach.

W Starostwie nie zastosowano się do ww. regulacji wewnętrznych, gdyż wszyscy pracownicy Referatu¹⁵ nie złożyli oświadczeń o zachowaniu poufności¹⁶, natomiast czterech pracowników Referatu nie otrzymało w okresie od 30 maja 2018 r. do 13 października 2020 r. upoważnień do przetwarzania danych osobowych¹⁷. Nie prowadzono również wykazu systemów i kluczowych aplikacji¹⁸ oraz ewidencji osób mających dostęp do systemów informatycznych¹⁹, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Upoważnienia do przetwarzania danych osobowych pracownicy Referatu uzyskali dopiero po wydaniu przez Starostę Jaworskiego zarządzenia nr 75/2020 z dnia 13 października 2020 r. w sprawie ochrony danych osobowych w Starostwie Powiatowym w Jaworze²⁰.

Kierownik Referatu, dla każdego nowego, zatrudnionego pracownika składał, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, formularz uzyskania lub modyfikacji uprawnień użytkownika oraz wnioski o wystawienie certyfikatu elektronicznego. We wniosku tym określał uprawnienia do systemu CEPiK. Uprawnienia jakie posiadali

¹² SI Pojazd – udostępniony przez PWPW system teleinformatyczny wykorzystywany w Starostwie w procesie rejestracji pojazdów i przekazywaniu danych do Centralnej Ewidencji Pojazdów.

¹³ SI Kierowca – udostępniony przez PWPW system teleinformatyczny wykorzystywany w Starostwie w procesie wydawania prawa jazdy i przekazywaniu danych do Centralnej Ewidencji Kierowców.

¹⁴ Dalej: Instrukcja Zarządzania Systemem Informatycznym. Obowiązująca w Starostwie od 30 maja 2018 r.

¹⁵ Według stanu na 5 czerwca 2023 r. w Referacie zatrudnionych było osiem osób.

¹⁶ Wzór oświadczenia został określony w załączniku nr 5 do Polityki Bezpieczeństwa Informacji.

¹⁷ Wzór upoważnienia został określony w załączniku nr 1 do Polityki Bezpieczeństwa Informacji.

¹⁸ Wzór wykazu został określony w załączniku nr 1 do Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym.

¹⁹ Wzór ewidencji został określony w załączniku nr 2 do Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym.

²⁰ Wzór upoważnienia został określony w załączniku nr 2 do zarządzenia nr 75/2020 Starosty Jaworskiego z 13 października 2020 r.

pracownicy Referatu, z powodu nielicznej grupy personelu pracującej w systemie, były identyczne dla wszystkich. Tylko Kierownik Referatu posiadał rozszerzone uprawnienia do systemu z racji pełnienia funkcji administratora.

Wszyscy zatrudnieni w Starostwie użytkownicy systemu CEPiK byli zatrudnieni w kontrolowanej jednostce i komórce organizacyjnej Starostwa, a nadane pracownikom uprawnienia pokrywały się z realizowanymi czynnościami zapisanymi w zakresach ich obowiązków służbowych.

(akta kontroli: tom I, str. 18-19, 100-197)

7. Zatrudnieni w Starostwie użytkownicy CEPiK wyposażeni byli w przypisane do nich karty kryptograficzne, wystawione na podstawie złożonego w systemie CEPiK, przez Kierownika Referatu, formularza uzyskania lub modyfikacji uprawnień użytkownika oraz wniosku o wystawienie certyfikatu elektronicznego. Oględziny pięciu kart kryptograficznych użytkowników CEPiK wykazały, że karty te były imienne, zabezpieczone PIN-em i użytkowane przez uprawnione do tego osoby.

W przypadku osób kończących pracę w Referacie, karty kryptograficzne były blokowane, a następnie odsyłane wraz z formularzem zwrotu karty, przez Kierownika Referatu, na adres PWPW za potwierdzeniem odbioru.

(akta kontroli: tom I, str. 100-197)

8. W Starostwie nie opracowano wewnętrznych procedur zgłaszania, poprawiania i weryfikowania błędów wynikających z systemu CEPiK. W tym zakresie korzystano z narzędzi jakie umożliwiał przekazany system w ramach oprogramowania do rejestracji pojazdów i kierowców na terenie powiatu. Pracownicy Referatu wykorzystywali dwa sposoby zgłaszania problemów, tj. telefonicznie – dzwoniąc na infolinię CEPiK, oraz za pośrednictwem łączy internetowych – zgłaszając błąd w systemie e-Helpdesk, wspomagającym oprogramowanie CEPiK.

W przypadku zgłaszania przez pracowników Referatu drogą telefoniczną błędów i utrudnień w systemie CEPiK kontakt ten odbywał się bezpośrednio z konsultantem CEPiK. Według Kierownika Referatu kontakt ten nie był utrudniony, a jedynym dyskomfortem był niekiedy długi czas oczekiwania na połączenie, w związku z liczbą dzwoniących osób, co wydłużało pozytywne rozwiązanie zaistniałego problemu. Zgłaszane tą drogą problemy w funkcjonowaniu CEPiK rejestrowane były przez pracowników Referatu w zeszycie zgłoszeń do 13 marca 2019 r., po której to dacie procedura ta została zaniechana.

Możliwość zgłoszenia problemu w funkcjonowaniu systemu CEPiK drogą elektroniczną (za pośrednictwem e-Helpdesk) dotyczyła indywidualnie każdego pracownika Referatu. Każde takie zgłoszenie opatrzone było m.in. numerem, danymi pojazdu lub kierowcy, danymi zgłaszającego, statusem, priorytetem i datą utworzenia. Oprogramowanie e-Helpdesk nie przewidywało natomiast pozycji wskazującej na datę zakończenia sprawy. W takim przypadku pozycja „Status zlecenia” przybierała jedną z dwóch opcji: „Rozwiązane” lub „Zamknięte”. Zgłaszający problem pracownik Referatu nie otrzymywał, drogą mailową lub telefoniczną, zwrotnej informacji o sposobie zakończenia sprawy.

(akta kontroli: tom I, str. 198-291)

9. Przeprowadzone w dniu 19 czerwca 2023 r. oględziny 47 bieżących spraw związanych z rejestracją pojazdu oraz 19 bieżących spraw dotyczących uprawnień do kierowania pojazdami wykazały, że w toku ich załatwiania przez pracowników Referatu nie wystąpiły rozbieżności między danymi zawartymi w dokumentach i w systemie CEPiK, natomiast wystąpiły błędy w trakcie weryfikowania danych. W dziewięciu przypadkach system CEPiK nie zareagował na polecenie wydrukowania decyzji administracyjnej związanej z rejestracją pojazdu, a w czterech

przypadkach nie można było dokonać weryfikacji numeru PESEL²¹ dla osoby posiadającej drugie imię.

(akta kontroli: tom I, str. 41-42, 46-50)

10. O zmianach w działaniu CEPiK Starostwo informowane było poprzez należąca do PWPW aplikację „Informacje dla Starostw” (IDS). W aplikacji tej zawarte były informacje o najnowszych dystrybucjach SI Pojazd lub SI Kierowca oraz inne komunikaty. Do czasu zakończenia niniejszej kontroli była to jedyna forma przekazywania informacji o wszelkich zmianach w działaniu systemu CEPiK. Otrzymywane w powyższy sposób informacje o zmianach w działaniu CEPiK dostępne były Kierownikowi Referatu. Nie stwierdzono dodatkowych przekazów do Starostwa drogą e-mailową lub poprzez platformę ePUAP.

Kierownik Referatu wyjaśnił, że uproszczony i szybszy rodzaj kontaktu z pracownikami wspomagającymi aplikację CEPiK odbywa się drogą teleinformatyczną, ale nie zawsze skutkował on bieżącym rozwiązaniem danego utrudnienia.

Aktualne problemy związane z systemem CEPiK to:

- brak możliwości wydrukowania decyzji o czasowej rejestracji pojazdu w przypadku pozostawienia tablic rejestracyjnych pojazdu z innego powiatu;
- czynności dotyczące rejestracji pojazdu, gdy poprzednim właścicielem była osoba zmarła;
- utrudnienie wydania dowodu rejestracyjnego z depozytu zatrzymanego przez stację diagnostyczną;
- konieczność zmiany koloru pojazdu na „nieznany” w celu zapisania rejestracji pojazdu;
- konieczność wydania dla pojazdu czasowego pozwolenia na użytkowanie pomimo posiadania przez jego właściciela tablic unijnych;
- sporadyczne przypadki braku możliwości wystawienia tablic czasowych wydawanych na wywóz pojazdu za granicę lub na przejazd do badania technicznego;
- brak w systemie danych dotyczących aktualnych badań lekarskich kierowców;
- brak możliwości zweryfikowania w systemie CEP²² drugiego imienia obsługiwanej osoby.

(akta kontroli: tom I, str. 45, 52-56)

11. Starostwo do końca czerwca 2023 r. samodzielnie naliczało wszelkie opłaty ewidencyjne wynikające z załatwienia spraw dotyczących rejestracji pojazdów oraz uprawnień do kierowania pojazdami. Z góry pobierano opłaty przewidziane w § 5 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 26 sierpnia 2022 r. w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców²³. Natomiast w systemie CEPiK przewidziano możliwość naliczanie takich opłat z dołu, czyli po zakończeniu procedury. Na zakończenie każdego dnia pracy pracownicy Referatu sporządzali zestawienie naliczonych opłat, które przekazywane było do księgowości Starostwa celem weryfikacji z wyciągiem bankowym i rejestrem kasowym. Na koniec każdego miesiąca tworzono raport

²¹ Przy weryfikacji osoby posiadającej drugie imię w zakładce „pobierz dane z CEP” pojawiał się komunikat „Podana osoba została błędnie zweryfikowana w rejestrze referencyjnym PESEL”.

²² Centralna Ewidencja PESEL.

²³ Dz. U. poz. 1857. Dalej: rozporządzenie w sprawie opłaty ewidencyjnej. Powołane rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 lipca 2023 r. na podstawie art. 1 pkt 4 lit. h ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1123). Wcześniej, w okresie objętym kontrolą, obowiązywały rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z: 2 kwietnia 2022 r. (Dz. U. poz. 738); 30 grudnia 2019 r. (Dz. U. poz. 2546); 10 lipca 2019 r. (Dz. U. poz. 1288); 30 sierpnia 2016 r. (Dz. U. poz. 1377, ze zm.).

zbiorczy, który wraz z raportem pochodzącym z CEPiK, stanowił podstawę do przekazania do 10. dnia kolejnego miesiąca odpowiedniej kwoty z tytułu opłat ewidencyjnych na rachunek Funduszu CEPiK.

(akta kontroli: tom I, str. 292-397)

12. Starostwo w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 maja 2023 r. wywiązywało się terminowo z obowiązków o których mowa w §§ 5 i 6 rozporządzenia w sprawie opłaty ewidencyjnej, dotyczących przekazywania do 10. dnia każdego kolejnego miesiąca:

- a) na rachunek Funduszu CEPiK sumy opłat ewidencyjnych pobranych w poprzedzającym miesiącu;
- b) ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji miesięcznego sprawozdania z pobranych i przekazanych opłat ewidencyjnych na rachunek Funduszu CEPiK.

(akta kontroli: tom I, str. 398-469)

13. Upoważnieni przedstawiciele Starostwa przeprowadzali w roku 2021 i w roku 2022 kontrole każdej z dziewięciu stacji kontroli pojazdów nadzorowanych przez Starostę Jaworskiego. Kontroli takich nie przeprowadzono natomiast w roku 2020, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W ramach kontroli zrealizowanych w latach 2021-2022 stwierdzono nieliczne uchybienia, które nie obejmowały nieprawidłowości związanych z naliczaniem i odprowadzaniem opłat ewidencyjnych na rzecz Funduszu CEPiK. Wszystkie wnioski pokontrolne zostały zrealizowane.

(akta kontroli: tom I, str. 470-496)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Pracownicy Referatu nie złożyli oświadczeń o zachowaniu poufności, których obowiązek podpisania i przechowywania w aktach osobowych wynikał z pkt 2.5 ppkt 3 i 4 Polityki Bezpieczeństwa Informacji, obowiązującej do 18 czerwca 2023 r²⁴.

Kierownik Referatu wyjaśnił, że zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych²⁵, do obowiązków pracownika samorządowego należy dochowanie tajemnicy ustawowo chronionej, i te przepisy zobowiązują pracownika do zachowania poufności danych, do których posiadają dostęp podczas wykonywania swoich obowiązków.

NIK zauważa, że zgodnie z obowiązującymi w Starostwie regulacjami wewnętrznymi każdy pracownik Referatu dysponujący upoważnieniem do przetwarzania danych osobowych powinien był podpisać stosowne oświadczenie o zachowaniu poufności w tym zakresie, które należało przechowywać w aktach osobowych tego pracownika.

(akta kontroli: tom I, str. 43-44, 146-162, 167)

2) Czterech pracowników Referatu nie posiadało w okresie od 30 maja 2018 r. do 13 października 2020 r. upoważnień do przetwarzania danych osobowych, wymaganych w myśl pkt 2.2 ppkt 8 w związku z punktem 2.5 ppkt 1 Polityki Bezpieczeństwa Informacji, wprowadzonej zarządzeniem nr 60/2018 Starosty Jaworskiego z 30 maja 2018 r. Stosowne upoważnienia zostały wydane tym pracownikom dopiero w związku z wejściem w życie zarządzenia nr 75/2020 Starosty Jaworskiego z dnia 13 października 2020 r. w sprawie ochrony danych osobowych.

²⁴ Zarządzenie nr 60/2018 Starosty Jaworskiego z 30 maja 2018 r. w sprawie: wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji i ochrony danych osobowych oraz Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych zostało uchylone Zarządzeniem nr 44/2023 Starosty Jaworskiego z 19 czerwca 2023 r. w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji i Polityki Bezpieczeństwa Informacji.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 530.

Wicestarosta Jaworski wyjaśnił, że jako ówczesny Starosta Jaworski nie posiadał wiedzy na ten temat, a wykonanie przedmiotowego zarządzenia zostało powierzone inspektorowi danych osobowych, który już nie pracuje w Starostwie.

(akta kontroli: tom I, str. 100-163, 168)

3) W Starostwie nie prowadzono wykazu systemów i kluczowych aplikacji, a także ewidencji osób mających dostęp do systemów informatycznych. Obowiązek ich posiadania i prowadzenia w Starostwie wynikał z § 1 i § 9 Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym, wprowadzonej przez Starostę Jaworskiego zarządzeniem nr 60/2018 z 30 maja 2018 r., obowiązującej do 18 czerwca 2023 r.²⁶

Wicestarosta Jaworski wyjaśnił, że nie posiadał wiedzy na ten temat, a wykonanie przedmiotowego zarządzenia zostało powierzone inspektorowi danych osobowych, który już nie pracuje w Starostwie.

(akta kontroli: tom I, str. 100-103, 137-138)

4) Starostwo nie przeprowadziło w 2020 r. kontroli żadnej z dziewięciu stacji kontroli pojazdów nadzorowanych przez Starostę Jaworskiego. Obowiązek przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli stacji kontroli pojazdów w zakresie prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów i prowadzenia wymaganej dokumentacji, jak również spełniania przez taką stację wymagań formalnych, wynikał z art. 83b ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.

Wicestarosta Jaworski wyjaśnił, że w roku 2020 nie przeprowadził kontroli w stacjach kontroli pojazdów z powodu występującej epidemii COVID-19. Dodał, że prawo dopuszczało kontrolę zdalną w tym okresie, jednak charakter prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, jak również wymagany zakres takiej kontroli, zdaniem organu kontrolnego uniemożliwiał zastosowanie tej prawnej możliwości, bez ryzyka dla zdrowia oraz życia uczestniczących w kontroli osób.

NIK zauważa, że w okresie stanu epidemii COVID-19²⁷ nie zostały zawieszane lub uchylone przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, wskazujące jednoznacznie na konieczność przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli stacji kontroli pojazdów.

(akta kontroli: tom I, str. 470-496)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	Zapewnienie przeprowadzania co najmniej raz w roku kontroli nadzorowanych stacji kontroli pojazdów.

²⁶ Patrz przypis nr 24.

²⁷ Stan epidemii został ogłoszony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2022 r. poz. 340). Stan ten został odwołany z dniem 16 maja 2022 r., na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 1027).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 31 sierpnia 2023 r.

Kontroler
Waldemar Zimoch
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor
z up. p.o. Wicedyrektor
Artur Urban

.....
podpis

.....
podpis